

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук
Навчальний рік 2023 - 2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Медицина та художня культура»
(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 228 «Педіатрія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 3

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
суспільних наук

Протокол від
“30” серпня 2021 року № 7

Завідувач кафедри

Робак І.Ю.
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки

Протокол від
“31” серпня 2021 року № 1

Голова

Вовк О.Ю.
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Троценко Олексій Володимирович, старший викладач
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Троценко Олексій Володимирович, старший викладач

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Історія, культурологія

Контактний телефон 0999474589

Корпоративна пошта викладача ov.trotsenko@knmu.edu.ua

Консультації

Відповідно до графіка, розміщеного на інформаційному стенді кафедри

Локація

пр. Науки, 4, м. Харків, Харківський національний медичний університет,
Головний корпус, 3 поверх, кафедра суспільних наук

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Медицина та художня культура» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Педіатрія»

Опис навчальної дисципліни (анотація) Обсяг навчальної дисципліни складає 120 годин, 4 кредити. На лекції відведено 20 годин, на семінарські заняття – 40 годин, самостійна робота студентів – 60 годин. Матеріал структурований у 10 тем.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Медицина та художня культура» є художня культура, як засіб впливу та інструмент надання медичної допомоги різним категоріям пацієнтів. Тематика курсу «Медицина та художня культура» відіграє важливу роль у формуванні гармонійної особистості лікаря-інтелектуала, активного члена сучасного суспільства та громадянина держави. На розгляд студентам запропоновано такі теми, вивчення яких сприятиме формуванню здатності аналізувати соціально значущі проблеми та культуротворчі процеси, розуміти суспільне значення своєї майбутньої професії. Головна увага приділяється аналізу взаємозв'язку медицини та художньої культури, створюються необхідні методологічні передумови для вирішення творчих завдань, спрямованих на розвиток мислення, творчої уяви та логіки студентів-майбутніх лікарів.

Виконання творчих завдань і дослідницьких проєктів дозволить майбутньому лікарю розширити особистісний інструментарій у процесі розуміння своїх пацієнтів та визначенні щодо них стратегії комунікації і лікувального процесу. Крім того, програма курсу виконує суттєву допомогу в залученні студентів до громадської роботи в житті університету.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Медична субкультура» належить до предметів, що мають дуже широкий спектр міжпредметних зв'язків, оскільки знаходиться на перетині таких сфер діяльності, як медицина, психологія, історія, мистецтво та ін.

Пререквізити Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння предметів, які дають базові уявлення про освіту: «Історія і культура України», «Філософія»; курсів за вибором: «Культурологія», «Медичне краєзнавство», «Етика», «Релігієзнавство».

Постреквізити «Медицина та художня культура» предметно інтегрується з дисциплінами, які забезпечують подальшу гуманітарну підготовку студентів-медиків: «Медична субкультура», «Медицина і політика», «Основи християнської етики та моралі» та ін.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є підготувати медичного фахівця, здатного розуміти медицину як частину загальнолюдського культурного процесу і застосовувати досягнення світової художньої культури у лікувальному процесі.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є забезпечити набуття студентами компетентностей, визначених згідно з вимогами стандарту.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

датність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим

ЗК2 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК3 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК4 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК5 – Здатність приймати обґрунтоване рішення ; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії

ЗК6 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою

ЗК7 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК8 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

ЗК9 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

спеціальні (фахові, предметні):

ФК1 – Навички опитування

ФК5 – Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань

ФК17 – Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості та

безпеки медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів

ФК18 – Здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню, та проведення маркетингу медичних послуг

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1 - здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 4 - збір інформації про пацієнта

ПРН 5 - оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

ПРН 17 – ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації

ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі

ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills):** навички комунікації, лідерство, відповідальність, вміння працювати в критичних умовах, залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, самостійно приймати рішення, критично мислити.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПІ	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	-
Кількість кредитів – 4	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки (курс):	
		3-й	-й
		Семестр	
		6-й	-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 60 самостійної роботи студента – 60	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		20 - год.	год.
		Практичні, семінарські	
		40 год.	- год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		60 год.	- год.
Індивідуальні завдання: -			
год.			
Вид підсумковою контролю: залік			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Культура як духовний феномен людства. Художня культура цивілізацій Давнього Сходу і медицина.	2
2.	Гармонійне поєднання культури і медицини в Античні часи.	2
3.	Медицина та теоцентричний характер культури Середньовіччя. Гуманізм Відродження та медицина.	2
4.	Професійність медицини в рамках природознавства Нового Часу.	2

5.	Сучасна постмодерна культура та медицина.	2
6.	Медицина в історії української культури. Персонологічний аспект розвитку української культури та медицина.	2
7.	Медицина і література.	2
8.	Образотворче мистецтво та лікувальна справа.	2
9.	Медицина в динамічній культурі.	2
10.	Роль ЗМІ у висвітленні медичного життя.	2
Всього лекційних годин		20

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Культура як духовний феномен людства. Художня культура цивілізацій Давнього Сходу і медицина.	4
2.	Гармонійне поєднання культури і медицини в Античні часи.	4
3.	Медицина та теоцентричний характер культури Середньовіччя. Гуманізм Відродження та медицина.	4
4.	Професійність медицини в рамках природознавства Нового Часу.	4
5.	Сучасна постмодерна культура та медицина.	4
6.	Медицина в історії української культури. Персонологічний аспект розвитку української культури та медицина.	4
7.	Медицина і література.	4
8.	Образотворче мистецтво та лікувальна справа.	4
9.	Медицина в динамічній культурі.	4
10.	Роль ЗМІ у висвітленні медичного життя.	4
Всього семінарських годин		40

2.2.3 Практичні заняття

Не передбачено

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Культура як духовний феномен людства. Художня культура цивілізацій Давнього Сходу і медицина.	6
2.	Гармонійне поєднання культури і медицини в Античні часи.	6
3.	Медицина та теоцентричний характер культури Середньовіччя. Гуманізм Відродження та медицина	6
4.	Професійність медицини в рамках природознавства Нового Часу.	6
5.	Сучасна постмодерна культура та медицина	6
6.	Медицина в історії української культури. Персонологічний аспект розвитку української культури та медицина.	6
7.	Медицина і література.	6
8.	Образотворче мистецтво та лікувальна справа	6
9.	Медицина в динамічній культурі.	6
10.	Роль ЗМІ у висвітленні медичного життя.	6
Всього годин		60

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод проєктів, дебати, метод «Мозковий штурм», вебінар, спаринг-партнерство (навчання в парах), коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал, брифінг, інтерв'ю.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» (таблиця 2).

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Технологія оцінювання дисципліни (табл. 6 з «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності...»).

Таблиця 6

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою та чотирибальною (національною) шкалою

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою	Оцінка за двобальною шкалою
180–200	Відмінно	Зараховано

160–179	Добре	
150–159	Добре	
130–149	Задовільно	
120–129	Задовільно	
Менше 120	Незадовільно	

3.2. Питання до заліку:

1. Визначити головні підходи в культурологічній науці в розумінні людини як об'єкта і суб'єкта художньої культури та медицини.
2. Порівняти досягнення художньої культури і медицини цивілізацій Давнього Сходу.
3. Охарактеризувати особливості бачення людини в художній традиції античності на прикладі філософії і поезії.
4. Визначити досягнення Давньої Греції у справі культури здорового способу життя.
5. Наведіть приклади відображення медицини в давньоримському мистецтві.
6. Охарактеризуйте особливості світогляду людини у культурі Середньовіччя.
7. Визначте чинники, які гальмували розвиток медицини в контексті розвитку християнської культури.
8. Опишіть специфіку організації медичної освіти у середньовічних університетах.
9. Розкрийте значення наукових, культурних та географічних відкриттів епохи Ренесансу для розвитку медицини.
10. Визначте ціннісні парадигми розвитку художньої культури Нового часу.
11. Поміркуйте над феноменом “людина бароко”. В чому особливості розвитку медицини у мистецтві бароко.
12. Визначте фактори які зумовили розвиток медицини як наукової сфери у Новий час.
13. Розкрийте фактори, які зумовили розвиток медицини і художньої культури у ХХ ст.
14. Покажіть вплив напрямків мистецтва епохи Модерн на розвиток медичної сфери.
15. Визначте взаємозв'язок масової культури і медицини у Новітню добу.
16. Розкрийте значення науково-технічної революції для розвитку медицини.
17. Поясніть феномен відродження народної, «нетрадиційної» медицини.
18. Визначте характерні особливості медичної допомоги, наведені в писемних пам'ятках Київської Русі.
19. Охарактеризуйте стан медицина в контексті розвитку української культури Козацької доби.
20. Навести приклади осмислення медичної проблематики в художній культурі України ХІХ - початку ХХ ст.

21. Розкрийте особливості просвітницько-педагогічної діяльності лікарів в Україні XIX - початку XX ст.
22. Охарактеризуйте роль медицини в контексті розвитку української та зарубіжної літератури.
23. Розкрийте типові риси проблеми ставлення суспільства до хворих в українській та зарубіжній літературі.
24. Покажіть шляхи розвитку медичної деонтології у контексті розвитку художньої літератури XX ст.
25. Визначте виражальні засоби мистецтва які застосовуються в сучасній медицині.
26. Проаналізуйте характер медичної тематики в творах образотворчого мистецтва.
27. Гра – як форма суспільної свідомості.
28. Визначте відомі засоби використання медицини у театральних діях сучасності.
29. Проаналізуйте засоби і прийоми музики в контексті практикування арт-терапії.
30. Покажіть позитивні і негативні чинники впливу преси та комунікаційних систем на професійну діяльність лікаря.
31. Розкрийте можливості сучасного кіномистецтва як поєднання динамічного та статичного в художній культурі та медицині.
32. Покажіть вплив телебачення та новітніх інформаційних технологій на формування професійної компетентності лікаря.

3.3. Контрольні питання

Контрольні питання

Тема 1.

1. Предмет і завдання курсу. Етимологія терміну «художня культура».
2. Людина як об'єкт і суб'єкт художньої культури та медицини.
3. Матеріальні і духовні здобутки культури Давнього Сходу.
4. Художня культура та досягнення медицини Давнього Сходу.

Тема 2.

1. Людина в художній традиції античності.
2. Культура здорового способу життя та медицина давньої Греції.
3. Людина в давньоримській художній традиції: лікар в суспільній свідомості римлян;
4. Медицина в давньоримському мистецтві.

Тема 3.

1. Людина і світ у культурі Середньовіччя.
2. Медицина в контексті розвитку християнської культури.
3. Середньовічні університети як центри медицини.

4. Гуманізм як ідеологія Відродження. Значення наукових, культурних та географічних відкриттів для розвитку медицини.

Тема 4.

1. Світоглядні основи художньої культури Нового часу.
2. Феномен “людини бароко”: медицина у мистецтві бароко.
3. Художня культура класицизму.
4. Розвиток медицини як науки.

Тема 5.

1. Історичні передумови формування медицини і художньої культури ХХ ст.
2. Медицина і масова культура.
3. Науково-технічна революція і медицина.
4. Відродження народної, нетрадиційної медицини та громадська думка.

Тема 6.

1. Українська ментальність і проблеми здоров'я й розвитку людини. Медична допомога в писемних пам'ятках Київської Русі.
2. Медицина в культурі Козацької доби.
3. Медична проблематика в художній культурі України ХІХ - початку ХХ ст.
4. Просвітницько-педагогічна діяльність лікарів в Україні.

Тема 7.

1. Медицина в контексті історії літератури.
2. Проблема ставлення суспільства до хворих в українській та зарубіжній літературі.
3. Світова художня література ХХ ст. про медичну деонтологію.

Тема 8.

1. Виразальні засоби мистецтва.
2. Медична тематика в творах образотворчого мистецтва.
3. Лікарська діяльність як мистецтво.

Тема 9.

1. Гра – як форма суспільної свідомості.
2. Медицина у театральних діях.
3. Музика як дієвий засіб арт-терапії.

Тема 10.

1. Преса та комунікаційні системи в професійній діяльності лікаря.
2. Кіномистецтво як поєднання динамічного та статичного в художній культурі.

1. Телебачення та новітні інформаційні технології як засіб формування професійної компетентності лікаря.

3.4. Індивідуальні завдання формуються відповідно до контенту наукових конференцій, який щорічно затверджується планом роботи катедри суспільних наук. Специфіка індивідуальних завдань для студентів погоджується з викладачем.

3.5. Правила оскарження оцінки

Якщо студент не задоволений результатами оцінювання його навчальної діяльності і виявив бажання оскаржити оцінку з предмета, він має право звернутися до керівництва катедри та/або декана відповідного факультету з проханням провести повторне оцінювання його знань. Якщо вимоги студента мають під собою підстави, катедрою/деканатом створюється спеціальна комісія для проведення повторного оцінювання.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надасть на першому практичному занятті.

Під час навчального процесу важливо дотримуватися таких правил:

- повага до колег;
- толерантність до інших та їхнього досвіду;
- сприйнятливність та неупередженість;
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента;
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів;
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та семінарські заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді катедри).

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;

- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за винятком осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність інших людей;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і територію);
- галасувати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і коридорах під час занять.

Використання електронних пристроїв

Використання електронних пристроїв у навчальному процесі допускається без обмежень за винятком тих випадків, які можуть перешкодити процедурі об'єктивного оцінювання знань студентів.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами

Проведення навчального процесу здійснюється з урахуванням вимог сучасного українського законодавства відносно осіб з особливими освітніми потребами та регулюється нормативними документами університету.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно опрацювати матеріали допоміжної літератури. Вітається активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Заохочення та стягнення

Відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ» студент може підвищити оцінку за модуль шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

Техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Кожен студент і кожна студентка повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі

Про можливі зміни в силабусі буде повідомлено на сторінці кафедри офіційного сайту ХНМУ і в катедральній директорії системи MOODLE, а також через відповідний деканат.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Одним з елементів академічної культури, які прищеплює університет, є розуміння студентом недопустимості будь-яких запозичень без належних посилань. Враховуючи це, головним завданням викладачів є формування в студентів навичок самостійної роботи, інтересу до навчання та суспільних цінностей. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Богуцький Ю. П. Українська культура в європейському контексті / [Ю. П. Богуцький, В. П. Андрущенко, Ж. О. Безвершук, Л. М. Новохатько]. – К.: Знання, 2007. – 679 с.
2. Історія світової та української культури: Підручник для вищ. закл. Освіти / [В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко]. – К. : Літера ЛТД, 2006. – 480 с.
3. Художня культура України: Навч. посіб. /Л.М. Масол, С.А. Ничкало, Г.І. Веселовська, О.І. Онищенко; За ред. Л.М. Масол.– К.: Вища школа, 2006.

Допоміжна

1. Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 328 с.
2. Ang S., Van Dyne L. Conceptualization of cultural intelligence: definition, distinctiveness and nomological network. Handbook of cultural intelligence: theory, measurement and application / S. Ang, L. Van Dyne. – NY: M.E. Sharpe (Ink.), 2008. – P.3–15.
3. Bauman R. Performance / Richard Bauman // A companion to folklore / Regina F. Bendix and Galit Hasan–Rokem.Eds. – Wiley– Blackwell, 2012. – P.94–118.

2. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сторінка катедри суспільних наук ХНМУ [Електронний ресурс].
– Режим доступу:
http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=141%3A2011-05-14-19-10-49&catid=7%3A2011-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk
2. Проект «Ізборник» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://izbornyk.org.ua/>

7. КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-poglyv-dyvc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx